

Bolesławiec, 25.04.2025 r.

**Komisja Rewizyjna
Rady Gminy Bolesławiec**

**Przewodnicząca
Pani
Aneta Kmiecik-Gwizdek**

GK.7000.2.2025

Dotyczy protokołu Nr 2/2025 z przeprowadzonej przez Komisję Rewizyjną Rady Gminy w Bolesławcu w dniu 10 kwietnia 2025 r. kontroli gospodarki wodno-kanalizacyjnej w latach 2021-2024. Porównywanie wydatków i dochodów. Koszty produkcji wody i ścieków.

Wnioski i zapytania pokontrolne Komisji Rewizyjnej wraz z wyjaśnieniem Burmistrza Miasta i Gminy Bolesławiec:

1. „Wymiana wodomierzy w gminie Bolesławiec jest bardzo opóźniona, proszę wskazać z jakiego powodu tak to się odbywa i kiedy jest planowane zakończenie wymiany?”
 - na realizację zadania wymiany wodomierzy w gminie Bolesławiec składają się dwa podstawowe elementy: zakup wodomierzy i montaż wodomierzy u odbiorców usług. Szacunkowy koszt usługi montażu realizowanego przez zewnętrzną firmę, to ok. 150,00 zł brutto/szt., pracownicy Gminy realizują montaż za kwotę 30,00 zł brutto/szt. Oszczędność finansowa w realizacji wymiany wodomierzy, wiąże się jednak z dłuższym czasem realizacji. Montażem wodomierzy zajmował się najpierw tylko jeden, potem dwóch pracowników. Montaż realizowany jest w trakcie godzin pracy, co nie pozwala na zajęcie się przez pracownika wyłącznie tym zadaniem, bez uszczerbku w realizacji bieżących obowiązków czy innych pojawiających się zadań. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż czas montażu jednego wodomierza różni się znacząco w zależności od rodzaju czy miejsca zamontowania dotychczasowego urządzenia pomiarowego. Na całym terenie gminy przeważa zabudowa jednorodzinna, często rozproszona. Dodatkowo, na terminie realizacji zadania zaważyły również niezależne względy pracownicze (długotrwałe zwolnienia lekarskie i przerwy w pracy jednego z monterów i konieczność zastępowania go we wszystkich zadaniach przez drugiego z monterów). Nie ma możliwości precyzyjnego wskazania terminu zakończenia wymiany na terenie całej gminy. Skutecznym sposobem przyspieszenia realizacji zadania byłoby zlecenie go podmiotowi zewnętrznemu. Orientacyjna cena takiej usługi w pozostałym do realizacji zakresie, to ok. 80 000,00 – 90 000,00 zł. Jednocześnie zapewniamy, że montaż jest realizowany sukcesywnie, z wykorzystaniem całego dostępnego potencjału ludzkiego w tym zakresie;

2. „Czy zakupiona koparka może być w większym stopniu wykorzystywana do prac w usuwaniu awarii w gminnym wodociągu lub sieci kanalizacyjnej? Usuwanie awarii należy do zakresu czynności pracownika do obsługi hydroforni – konserwatora hydroforni mówi o tym pkt 11 zakresu czynności pracownika.

Koszty napraw sieci wodno-kanalizacyjnej stanowią dodatkowy wydatek gminy.”

- Koparka, będąca na stanie gminy została zakupiona w celu zastąpienia wcześniej użytkowanego, zużytego i niewystarczającego sprzętu – Ostrówka. Zarówno, jeśli chodzi o poprzedni sprzęt, jak i od chwili zakupu obecnej, nie było przewidzianego jej wykorzystania do celów naprawy awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Realizacja prac na sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wymagałaby „uzbrojenia” koparki w dodatkowy sprzęt. Obecnie używane „łyżki” nie są przystosowane do pracy na sieci i używanie ich do tego celu grozi uszkodzeniem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Urząd Miasta i Gminy w Bolesławcu za kwotę ok. 3000,00 zł przeszkolił tylko jednego pracownika do obsługi tego rodzaju sprzętu. Koparka jest permanentnie używana do celów związanych z utrzymaniem sieci wodno-kanalizacyjnej (między innymi: utrzymanie rowu odprowadzającego ścieki oczyszczone, załadunek i transport środków niezbędnych w technologii oczyszczalni oraz produktów ubocznych w procesie oczyszczania ścieków, utrzymanie terenów Stacji Uzdatniania itp.)

Usuwanie awarii sieci wodociągowych i kanalizacyjnych prócz właściwego (dostosowanego do warunków konkretnej awarii) osprzętu koparki, wymaga również posiadania magazynu niezbędnych części zapasowych – armatury, specjalistycznych urządzeń, typu: pompy, zestaw kluczy, klucz pneumatyczny itp., sprzętu do wykrywania kolizji z innymi sieciami itp. Dodatkowo z racji, iż awaria np. wodociągu zawsze wiąże się z trudnościami dla mieszkańców, w postaci przerwy w dostawie podstawowego dobra, jakim jest woda oraz koniecznością często zajęcia pasa drogowego, rozkopania prywatnych posesji, koniecznością odbudowy zniszczonych podczas awarii wjazdów brukowych, wymaga się, aby awarie usuwane były maksymalnie szybko.

Realizacja usuwania awarii w ramach własnych zasobów sprzętowych i ludzkich spowodowałaby znaczne wydłużenie czasu ich realizacji, przeniesienie ryzyka za szkody w innych sieciach lub mieniu czy osobach na Gminę, konieczność poczynienia dodatkowych inwestycji w szkolenia, ubezpieczenia, sprzęt, armaturę, być może również konieczność zatrudnienia dodatkowej osoby itp.

W związku z powyższym, zorganizowanie i realizacja usuwania awarii przez pracowników przy użyciu posiadanej koparki daje złudne, pozorne poczucie oszczędności zarówno czasu, jak i środków budżetowych.

Do zakresu pracowników należy usuwanie drobnych awarii (przecieki, naprawy urządzeń do obsługi suw-ów czy przepompowni itp.) i to w pełnym zakresie jest realizowane, a często pracownicy, w ramach realizowanych przez nich zadań, napraw, innowacji wykraczają poza obowiązujące ich zakresy, z dbałością o dobro obsługiwanych mieszkańców i oszczędność środków budżetowych.

Koszty napraw sieci wodnej i kanalizacyjnej nie stanowią „dodatkowego” wydatku gminy, a są wpisane w koszty zwykłego utrzymania (coraz starszej) sieci na terenie gminy.

3. „Proszę o wyjaśnienie pkt 15 zakresu czynności konserwatora hydroforni, który brzmi: „Nadzór nad usuwaniem awarii dokonywanych przez zewnętrzną firmę (potwierdzenie czasu pracy oraz zastosowanie materiałów)”.

- Każda praca wykonywana na rzecz gminy przez firmę zewnętrzną wymaga nadzoru jej realizacji. W przypadku prac wykonywanych planowo, oprócz bezpośredniego nadzoru pracowniczego, funkcję kontroli wzmacnia zazwyczaj podpisana umowa, zlecenie i tym podobna dokumentacja. Awarie, w związku z ich nagłym i niemożliwym do przewidzenia charakterem stanowią wyjątkową kategorię prac. W związku z powyższym, zwiększa się również rola ludzkiego czynnika nadzoru. Pracownicy Stacji Uzdatniania Wody i hydroforni mają obowiązek zgłoszenia awarii, wstępnego zabezpieczenia terenu (w przypadku takiej konieczności), ewentualnego powiadomienia mieszkańców, odcinkowego zakręcenia wody oraz kontroli czasu pracy oraz realizowanych napraw przez firmę zewnętrzną. Nadzór, o którym mowa w zakresach obowiązków ma na celu dbałość o poziom i rzetelność napraw oraz rzetelność wydatkowania środków publicznych. Pracownicy Stacji Uzdatniania Wody i hydroforni są w tym względzie bezpośrednim ogniwem pomiędzy firmą realizującą usunięcie awarii a urzędem i wydatkowaniem środków publicznych.

4. „Proszę wyjaśnić dlaczego została zlecona firmie zewnętrznej usługa polegająca na opracowaniu wniosku o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków dla terenu gminy na okres 3 lat, w tym reprezentowanie Gminy w trakcie procedury weryfikacji i zatwierdzania przedmiotowych taryf przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu? Koszt usługi 6150,00 zł. Czy referat zajmujący się gospodarką wodno-ściekową nie mógł przygotować wniosku skoro i tak wszystkie dokumenty, wyliczenia były przygotowywane przez pracowników Urzędu Gminy?”

- Przygotowanie wniosku taryfowego opiera się danych źródłowych pochodzących od przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjnego. Stanowią one podstawę do kalkulacji oraz przygotowania wniosku. Zgodnie z rozporządzeniem Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lutego

2018 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. 2022 poz. 1074) oraz stanowiskiem Wód Polskich nie wszystkie koszty wskazane w danych źródłowych mogą stanowić koszt taryfowy. Konieczna jest weryfikacja czy nie następuje finansowanie skrócone pomiędzy grupami taryfowymi. Sporządzanie wniosku i zatwierdzanie taryf wodno-ściekowych odbywa się cyklicznie, raz na trzy lata. Zarówno w 2021 roku, jak i w roku 2024 przygotowanie takiego wniosku zostało zlecone profesjonalnemu podmiotowi. W 2021 r. wartość umowy na przygotowanie ww. wniosku wyniosło 11 685,00 zł, w roku 2024, po przeprowadzeniu rozeznania rynku, zawarto na to zadanie umowę na kwotę 6 150,00 zł. Pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Boleśławcu realizują zadania Gminy z dbałością o ich jakość i stan finansów publicznych. Nie zawsze realizacja określonego zadania we własnym zakresie jest tożsama z pojęciem oszczędności. Często nakład pracy czy zaangażowanie czynnika ludzkiego kosztem realizacji innych obowiązków powoduje, iż oszczędność w samodzielnej realizacji określonej pracy staje się pozorna. Na dbałość o stan i finanse gminy składają się zarówno nakłady finansowe, jak i nakłady pracy. Przykład stanowi chociażby oszczędność finansowa, którą kierował się urząd podejmując decyzję o wymianie wodomierzy w ramach własnych zasobów pracowniczych.

Na podstawie umowy na przygotowanie wniosku o zatwierdzenie taryf wodno-ściekowych, Urząd Miasta i Gminy przekazał profesjonalnemu podmiotowi dane wyjściowe do przeprowadzenia analiz, wyliczeń niezbędnych do przygotowania w imieniu Gminy wniosku o zatwierdzenie taryf. W przypadku, gdyby przygotowanie ww. wniosku polegało wyłącznie na przedstawieniu stosownych dokumentów, byłoby realizowane w ramach stosunku pracy pracowników Referatu Finansowego i Planowania Przestrzennego, Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa.

5. „Proszę o wyjaśnienie procesu sprzedaży osadów z oczyszczalni ścieków oraz przedstawienie orientacyjnego kosztu tego procesu np. badanie gleby i innych kosztów z tym związanych? Czy istnieje możliwość wywozu tych osadów na własne grunty lub osobom fizycznym?”

- Ustabilizowane komunalne osady ściekowe przekazywane są przez Gminę Boleśławiec do zagospodarowania R3 – „Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania”. Ilość wytworzonych osadów jest uzależniona między innymi od ilości dopływających ścieków, procesu technologicznego oczyszczalni czy ich nawodnienia. Dotychczas, średnioroczna ilość wytwarzanych osadów ściekowych oscylowała w granicach 40 Mg m.m. Na koszt procesu powstawania osadu w oczyszczalni przed jej rozbudową składał się między innymi zakup roztworu siarczanu żelaza (III) Kemira PIX-113 oraz koszt przekazania osadów do podmiotu posiadającego zezwolenie do prowadzenia działalności w zakresie przetwarzania odpadów inne niż niebezpieczne. Obecnie zmienił się rodzaj

środka chemicznego stosowanego do koagulacji (jest to Flopam EM 840 HIB) i zakupujemy wapno do higienizacji osadu. W 2023 r. ww. koszt wyniósł 30 076,10 zł, w 2024 r. ww. koszt wyniósł 19 549,50 zł. Pierwszy zakup wapna miał miejsce w 2025 r. Proces postępowanie z ustabilizowanymi komunalnymi osadami ściekowymi (19 08 05) określa rozporządzenie ministra środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie stosowania komunalnych osadów ściekowych. Gmina Bolesławiec nie prowadzi działalności rolniczej, nie uprawia gruntów, których jest właścicielem, w związku z tym nie ma możliwości przekazania osadów do rolniczego wykorzystania na własnych gruntach. W pozostałych przypadkach zasady takiego przekazania określa ww. rozporządzenie. Począwszy od miesiąca października 2024 r. pracuje nowa (rozbudowana) oczyszczalnia ścieków. Mimo braku pełnych (rocznych) danych, z obserwacji wynika, iż produkcja osadu dzięki nowym, skuteczniejszym metodom oczyszczania ścieków znacznie przewyższa dotychczasowy poziom.

BURMISTRZ

Jarosław Kubiś

Załącznik: wykaz przykładowych prac wykonywanych przy użyciu koparki wraz z potwierdzeniem przekazania drogą mailową do Komisji Rewizyjnej.

Otrzymują:

1. Adresat;
2. Aa.

Sporządziła: Ewa Janik

